

**HERMENEUTICS
AND
LITERATURE**

PHAINOMENA

Revija za fenomenologijo in hermenevtiko
Journal of Phenomenology and Hermeneutics

31 | 120-121 | June 2022

Andrzej Wierciński & Andrej Božič (*Eds.*)

HERMENEUTICS AND LITERATURE

Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko

*

Fenomenološko društvo v Ljubljani

*

In collaboration with:

IIH

International Institute for Hermeneutics

Institut international d'herméneutique

Ljubljana 2022

PHAINOMENA

Revija za fenomenologijo in hermenevtiko

Journal of Phenomenology and Hermeneutics

Glavna urednica: | **Editor-in-Chief:** Andrina Tonkli Komel
Uredniški odbor: | **Editorial Board:** Jan Bednarik, Andrej Božič, Tine Hribar, Valentin Kalan, Branko Klun, Dean Komel, Ivan Urbančič †, Franci Zore.
Tajnik uredništva: | **Secretary:** Andrej Božič
Urednika številke: | **Editors of the Issue:** Andrzej Wierciński in | and Andrej Božič

Mednarodni znanstveni svet: | **International Advisory Board:**

Pedro M. S. Alves (University of Lisbon, Portugal), *Babette Babich* (Fordham University, USA), *Damir Barbarić* (University of Zagreb, Croatia), *Renaud Barbaras* (University Paris 1 Panthéon-Sorbonne, France), *Miguel de Beistegui* (The University of Warwick, United Kingdom), *Azelarabe Lahkim Bennani* (Sidi Mohamed Ben Abdallah University, Morocco), *Rudolf Bernet* (KU Leuven, Belgium), *Petar Bojanić* (University of Belgrade, Serbia), *Philip Buckley* (McGill University, Canada), *Umesh C. Chattopadhyay* (University of Allahabad, India), *Gabriel Cercel* (University of Bucharest, Romania), *Cristian Ciocan* (University of Bucharest, Romania), *Ion Copoeru* (Babeş-Bolyai University, Romania), *Jean François Courtine* (Paris-Sorbonne University, France), *Renato Cristin* (University of Trieste, Italy), *Massimo De Carolis* (University of Salerno, Italy), *Alfred Denker* (College of Philosophy and Theology Vallendar, Germany), *Mădălina Diaconu* (University of Vienna, Austria), *Donatella Di Cesare* (Sapienza University of Rome, Italy), *Lester Embree †*, *Adriano Fabris* (University of Pisa, Italy), *Cheung Chan Fai* (Chinese University of Hong Kong, Hong Kong), *Günter Figal* (University of Freiburg, Germany), *Dimitri Ginev †*, *Andrzej Gniazdowski* (Polish Academy of Sciences, Poland), *Jean Grondin* (University of Montreal, Canada), *Klaus Held* (University of Wuppertal, Germany), *Friedrich-Wilhelm von Herrmann* (University of Freiburg, Germany), *Heinrich Hüni †*, *Ilya Inishev* (National Research University Higher School of Economics, Russia), *Tomas Kačerauskas* (Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania), *Richard Kearney* (Boston College, USA), *Guy van Kerckhoven* (KU Leuven, Belgium), *Pavel Kouba* (Charles University in Prague, Czech Republic), *Ioanna Kuçuradi* (Maltepe University, Turkey), *Susanna Lindberg* (University of Helsinki, Finland), *Thomas Luckmann †*, *Jeff Malpas* (University of Tasmania, Australia), *Michael Marder* (University of the Basque Country, Spain), *Viktor Molchanov* (Russian State University for the Humanities, Russia), *Liangkang Ni* (Sun Yat-Sen University, China), *Cathrin Nielsen* (Frankfurt a. M., Germany), *Karel Novotný* (Charles University in Prague, Czech Republic), *Tadashi Ogawa* (Kyoto University, Japan), *Žarko Paić* (University of Zagreb, Croatia), *Željko Pavić* (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Croatia), *Christophe Perrin* (University of Louvain, Belgium), *Dragan Prole* (University of Novi Sad, Serbia), *Antonio Ziri6n Quijano* (National Autonomous University of Mexico, Mexico), *Ramsey Eric Ramsey* (Arizona State University, USA), *Rosemary Rizo-Patr6n Boylan de Lerner* (Pontifical Catholic University of Peru, Peru), *Alfredo Rocha de la Torre* (Pedagogical and Technological University of Colombia, Colombia), *Hans Ruin* (Södert6rn University, Sweden), *Javier San Mart6n* (National Distance Education University, Spain), *Gunter Scholtz* (Ruhr-University Bochum, Germany), *Hans Rainer Sepp* (Charles University in Prague, Czech Republic), *Tatiana Shchytsova* (European Humanities University, Lithuania), *Önay S6zer* (Boğaziçi University, Turkey), *Michael Staudigl* (University of Vienna, Austria), *Silvia Stoller* (University of Vienna, Austria), *T6ru Tani* (Ritsumeikan University, Japan), *Rainer Thurnher* (University of Innsbruck, Austria), *Peter Trawny* (University of Wuppertal, Germany), *Lubica Učnik* (Murdoch University, Australia), *Helmuth Vetter* (University of Vienna, Austria), *Ugo Vlaisavljević* (University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina), *Bernhard Waldenfels* (Ruhr-University Bochum, Germany), *Andrzej Wierciński* (University of Warsaw, Poland), *Ichir6 Yamaguchi* (Toyo University, Japan), *Chung-Chi Yu* (National Sun Yat-sen University, Taiwan), *Holger Zaborowski* (University of Erfurt, Germany), *Dan Zahavi* (University of Copenhagen, Denmark), *Wei Zhang* (Sun Yat-sen University, China).

Lektoriranje: | **Proof Reading:** Andrej Božič
Oblikovna zasnova: | **Design Outline:** Gašper Demšar
Prelom: | **Layout:** Žiga Stopar
Tisk: | **Printed by:** Primitus, d. o. o.

Uredništvo in založništvo: | Editorial Offices and Publishers' Addresses:

Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko
Institute Nova Revija for the Humanities

Fenomenološko društvo v Ljubljani
Phenomenological Society of Ljubljana

Vodovodna cesta 101
1000 Ljubljana
Slovenija

Filozofska fakulteta | Oddelek za filozofijo (kab. 432b)

Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel.: (386 1) 24 44 560

Tel.: (386 1) 2411106

Email:
institut@nova-revija.si
andrej.bozic@institut-nr.si

Email:
dean.komel@ff.uni-lj.si

Revija *Phainomena* objavlja članke s področja fenomenologije, hermenevtike, zgodovine filozofije, filozofije kulture, filozofije umetnosti in teorije znanosti. Recenzentske izvode knjig pošiljajte na naslov uredništva. Revija izhaja štirikrat letno. Za informacije glede naročil in avtorskih pravic skrbi *Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko*.

*

The journal *Phainomena* covers the fields of phenomenology, hermeneutics, history of philosophy, philosophy of culture, philosophy of art, and phenomenological theory of science. Books for review should be addressed to the Editorial Office. It is published quarterly. For information regarding subscriptions and copyrights please contact the *Institute Nova Revija for the Humanities*.

Finančna podpora: | Financially Supported by:

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije | Slovenian Research Agency

Članki v reviji so objavljeni v okviru: | Papers in the journal are published within the framework of:

- Raziskovalni program P6-0341 | Research program P6-0341;
- Infrastrukturni program I0-0036 | Infrastructure program I0-0036.

Revija *Phainomena* je vključena v naslednje podatkovne baze: | The journal *Phainomena* is indexed in:

Digitalna knjižnica Slovenije; DOAJ; EBSCO; Emerging Sources Citation Index (Web of Science); ERIH PLUS; Humanities International Index; Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur; Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur; Linguistics and Language Behavior Abstracts; ProQuest; Revije.si (JAK); Scopus; Social Science Information Gateway; Social Services Abstracts; Sociological Abstracts; The Philosopher's Index; Ulrich's Periodicals Directory; Worldwide Political Science Abstracts.

Enojna številka: | Single Issue: 10 €
Dvojna števila: | Double Issue: 16 €

Spletna stran: | Website:
phainomena.com

HERMENEUTICS AND LITERATURE

TABLE OF CONTENTS | KAZALO

INTRODUCTION | UVOD

- Andrzej Wierciński
De Profundis. Fragilitas Boni, Dolorum Tempus et Capacitas Interpretandi 7

HERMENEUTICS AND LITERATURE | HERMENEVTIKA IN LITERATURA

- John T. Hamilton
Parenteses of Reception. What are Philologists for in a Destitute Time? 29
Parenteze recepcije. Čemu filologi v ubožnem času?

- Holger Zaborowski
Zur Nähe von Denken und Dichten beim frühen Heidegger. Eine Spurensuche 51
O bližini mišljenja in pesnjenja pri zgodnjem Heideggru. Iskanje sledi

- Alfred Denker
Martin Heidegger und Georg Trakl. Die andere Zwiesprache zwischen Denken und Dichten 79
Martin Heidegger in Georg Trakl. Drugi razgovor med mišljenjem in pesnjenjem

- Jafe Arnold
The Eternal (Re)Turn. Heidegger and the “Absolutes Getragensein” of Myth 93
Večno (pre)obračanje. Heidegger in »absolutes Getragensein« mita

- Mateja Kurir Borovčič
On Home (*das Heim*) and the Uncanny (*das Unheimliche*) in Heidegger 121
O domu (das Heim) in nedomačnem (das Unheimliche) pri Heideggru

- Kanchana Mahadevan
The Gadamer–Habermas Debate through *Mahabharata*’s Women. Intersectional Feminist Engagements with Tradition and Critique 147
Diskusija med Gadamerjem in Habermasom skozi perspektivo žensk v Mahabharati. Interseksijski feministični spoprijemi s tradicijo in kritiko

- Alenka Koželj
“Molt greignour senefiance.” The Role of Interpreters in *The Quest of the Holy Grail* 187
»Molt greignour senefiance«. Vloga interpretov v Iskanju svetega Grala

William Franke	
Hamlet and the Philosophical Interpretation of Literature	213
<i>Hamlet in filozofska interpretacija literature</i>	
Monika Brzóstowicz-Klajn	
Tolerance in Utopian Discourse	231
<i>Toleranca v utopičnem diskurzu</i>	
Julio Jensen	
The Interweaving of Life and Text. Authorial Inscription and Readerly Self-Understanding Exemplified in <i>Les Fleurs du mal</i>	245
<i>Prepletanje življenja in besedila. Avtorska inskripcija in bralsko samorazumevanje, kakor ju ponazarjajo Les Fleurs du mal</i>	
Małgorzata Hołda	
Between In-Vocation and Pro-Vocation. A Hermeneutics of the Poetic Prayer	275
<i>Med in-vokacijo in pro-vokacijo. Hermenevtika poetične molitve</i>	
Ramsey Eric Ramsey	
Quests and Questioning or Again and Again	301
<i>Iskanja in spraševanja ali spet in spet</i>	
Beata Przymuszała	
Mood as Interpretive Category. Experience as a Form of Understanding	321
<i>Razpoloženje kot interpretativna kategorija. Izkustvo kot oblika razumevanja</i>	
Michele Olzi	
Power, Authority, and the Future of Mankind. Rereading William Golding's <i>Lord of the Flies</i>	341
<i>Moč, avtoriteta in prihodnost človeštva. Ponovno branje Gospodarja muh Williama Goldinga</i>	
Simeon Theojaya	
Personambiguity in Kobo Abe's <i>The Face of Another</i> and the Abyssal Surface of Responsibility	359
<i>Dvoumnost osebe v romanu Obraz drugega Koba Abeja in brezdanja površina odgovornosti</i>	

Sazan Kryeziu	
Hermeneutics within the Temporal Horizon. The Problem of Time in Narrative Fiction	381
<i>Hermenevtika znotraj temporalnega horizonta. Problem časa v narativni fikciji</i>	
Nysret Krasniqi	
Genuine Hermeneutics in the Canon of Literature	399
<i>Pristna hermenevtika znotraj kanona literature</i>	
Patryk Szaj	
Poetry and the Challenge of Understanding. Towards a Deconstructive Hermeneutics	417
<i>Poezija in izziv razumevanja. Na poti k dekonstrukcijski hermenevtiki</i>	
Monika Jaworska-Witkowska	
Passages and the <i>episteme</i> of Crossing a Threshold	
About the Reading of What Was Never Written Down, but the Body Inscribed in the Text	441
<i>Pasaže in episteme prehajanja praga. O branju tistega, kar nikdar ni bilo zapisano, a je telo vpisalo v tekst</i>	
Constantinos V. Proimos	
Beauty and the Beast. The Dark Sides of Love	467
<i>Lepotica in zver. Temne strani ljubezni</i>	
CONVERSATION RAZGOVOR	
Kamila Drapało	
<i>Imagination Now. In Conversation with Richard Kearney</i>	485
<i>Domišljija zdaj. V razgovoru z Richardom Kearneyjem</i>	
Andrzej Wierciński	
Poetic (Dis)closures. In Conversation with Małgorzata Hołda's Hermeneutic Reading of Literature	507
<i>Pesniška (raz)kритja. V razgovoru s hermenevtičnim branjem literature pri Małgorzati Hołda</i>	

AFTERWORD | SKLEPNA BESEDA

Andrej Božič

“... **the power of language to transcend itself.**” A Postscript 535

»... *v presežnosti jezika.*« Pripis

REVIEWS | RECENZIJE

Mateja Kurir: **Arhitektura moderne in *das Unheimliche*. Heidegger, Freud in Le Corbusier** (*Aleš Košar*) 541

IN MEMORIAM

Babette Babich

Dimitri Ginev 545

Manuscript Submission Guidelines 565

Navodila za pripravo rokopisa 569

REVIEWS | RECENZIJE

Mateja Kurir: ARHITEKTURA MODERNE IN DAS UNHEIMLICHE. HEIDEGGER, FREUD IN LE CORBUSIER.

Ljubljana: Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko, 2018.

ISBN: 978-961-7014-14-3.

UDC: 141.78:72

Študija Mateje Kurir *Arhitektura moderne in das Unheimliche. Heidegger, Freud in Le Corbusier* že v naslovu zasega soodnos filozofije in arhitekture, kakršen prestopa arhitekturno teorijo in se giblje v smeri filozofije arhitekture (Schwarte, Derrida), ki ni zgolj umetnostno-zgodovinska disciplina (Baumberger), marveč sega v presečišče filozofije in arhitekture. Če filozofija govori o temelju, mestu, kraju, poti, prostoru, točki, liniji, smeri in hiši, arhitekturo vodi, določa in razpostavlja ἀρχή: to vodilno, obvladujoče, gospodujoče.

Kot nas pouči Grimmov slovar, beseda »unheimlich« merodajno vstopi v nemški jezik in sčasoma postane ena najbolj uporabljanih besed ob prelomu 18. stoletja, nadomesti besedo »ungeheuer«, ki je zatonila v znanstveniško rabo. Sledi tega dogajanja nam pušča raba nemških predromantikov in romantikov, medtem ko pretanjena študija Mateje Kurir na eni strani predoča rabo Martina Heideggra od *Biti in časa*, prek predavanj *Uvod v metafiziko* in *Hölderlinova*

himna »Der Ister«, do spisov *Gradnja Prebivanje Mislenje* in *Pesniško prebiva človek*, na drugi strani pa strukturirano razgrinja rabo besede pri Sigmundu Freudu, Jacquesu Lacanu in drugih.

Najpovednejše v pripovednem loku študije je razvitje, ki sledi Heideggrovi rabi in privede do besede *das Unheimliche* kot prevoda za *deinon*, *deinotaton* v stajanki Sofoklejeve *Antigone*. Čeprav so Friedrich Hölderlin, Rudolf Otto in drugi ponudili drugačne prevodne rešitve, Heidegger, sledeč Reinhardtovemu in Novalisovemu namigu, da je *filozofija domotožje, gon, biti povsod doma*, prestopi numinozno (Otto), silno in neznansko (Hölderlin) ter za določilo *tujosti na Zemlji* (Trakl) izbere *das Unheimliche*. Avtorica suvereno zastavi soočenje s poglobitnim »terminom« iz *Biti in časa, das Dasein*, pri čemer je očitno neprestano razvijanje in premeščanje konstelacij, ki jih Heidegger vsakič zastavi drugače.

542 Če *das Unheimliche* sovpada z obeležjem moderne arhitekture, kot temeljno in vodilno razpoloženje dobe, je po izzvenenju začetne polnosti sveta Akropole mogoče zaslediti poskuse obnove in prenove arhitekturnega, ki – najsi gradi sakralno (*Pantheon*) ali profano (*Panoptikon*) – s svetom svetega ne ve kaj početi, a tudi ne izhaja več iz prebivanja samega, marveč v njegovo igro stopi tehnično, inženirsko, načrtojuče, kakršno je v arhitekturi udomovljeno kot risbo prestopajoči jezik gradnje in kakršno znotraj nje preostaja, tako se zdi, kot edina dediščina »prehajanja iz nebivajočega v bit« (Platon).

Dom–prebivanje–domačnost je sklop, ki tvori podlago omenjenih razpravljaj: zdi se, da se arhitektura in filozofija v osnovi ne razlikujeta, kolikor gre za postavljanje mere, ki je vsakokrat različna, a vseeno ista: ubranost končnega prebivanja na zemlji, pod nebom, med smrtniki in bogovi.

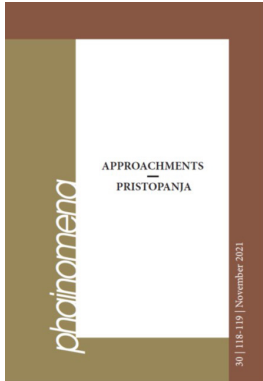
Das Unheimliche nastopi iz zabrisa in izbrisa tovrstne ubranosti, kot »sodobno« *Unvordenkliche* (Schelling) prestopa geometričnost, sprevidnost vnaprej izdelanih rešitev, ki naj bi jih arhitektura in filozofija prinesli: ugodje, udobje, urejenost, na hrbtni strani breztemelja in brezdanjosti. Govor o takšnem izvoru, *archephasis*, mora sam misliti na to in iz tega, o čemer je govor: zgodovinsko dogajanje ni zgolj grško ali nemško, vzhodno ali zahodno, tok tistega, *kar bi moralo ostati skrito, a je vseeno prišlo na dan* (Schelling, Freud), je, da se *ničesar ne naučimo težje, kot proste rabe lastnega* (Hölderlin, Allemann). Lastno lastnega ni vnaprej dana lastnost domačnega in domačijskega,

brezdomovinskost nedomačnega tiči v nesprejemanju končnosti in smrtnosti kot Heglove pozitivne neskončnosti. Zato naj zaključim z besedo mojstra Plečnika, glasnika *architecture perennis*: »Čas [...] se boji piramid.« (Hrausky)

Aleš Košar

phainomena

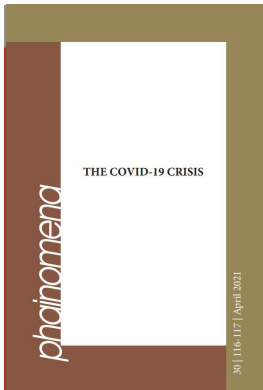
REVIJA ZA FENOMENOLOGIJO IN HERMENEVTIKO
JOURNAL OF PHENOMENOLOGY AND HERMENEUTICS

Phainomena | 30 | 118-119 | November 2021

“Approachments | Pristopanja»

Sebastjan Vörös | Aleš Oblak | Hanna Randall | David J. Schwartzmann | Lech Witkowski | Martin Uranič | Matija Jan | Wei Zhang | Dragan Jakovljević | Martín Prestía | Alfredo Rocha de la Torre | Dean Komel | Christophe Perrin | Mario Kopic

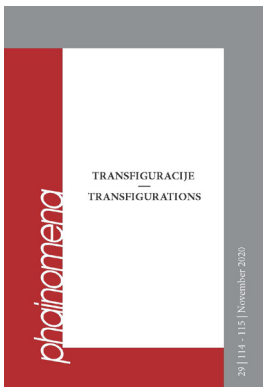

Phainomena 30 | 116–117 | April 2021

Andrej Božič (Ed.)

“The COVID-19 Crisis”

Andrej Božič | Daniel R. Sobota | Svetlana Sabeva | Jarosław Gara | Victor Molchanov | Silvia Pierosara | Veronica Neri | Uroš Milič | Zmago Švajncer Vrečko | Paulina Sosnowska | Lea-Marija Colarič-Jakše | Holger Zaborowski | Hans-Georg Gadamer | Polona Tratnik

Phainomena | 29 | 114-115 | November 2020

»Transfiguracije | Transfigurations”

Petar Šegedin | Maxim Miroshnichenko | Dino Manzoni | Andraž Dolinšek | Manca Erzetič | Michał Wieczorek | Joaquim Braga | René Dentz | Tea Golob | Tina Bilban

ISSN 1318-3362

9 771318 336204

INR | INSTITUTE NOVA REVIJA
FOR THE HUMANITIES

Φ *phainomena*

PHENOMENOLOGICAL SOCIETY OF LJUBLJANA

IIH

INTERNATIONAL INSTITUTE
FOR HERMENEUTICS
INSTITUT INTERNATIONAL
D'HERMÉNEUTIQUE